

# **SOPIMUS YLÄ-SAVON KUNTIEN YHTEISESTÄ MAAHANMUUTTANEIDEN NEUVONTA- JA OHJAUSPALVELUSTA**

Sopimuksen osapuolet:

Iisalmen kaupunki Y-tunnus: 9086071-6 Pohjolankatu 14, 74100 Iisalmi

Kiuruveden kaupunki Y-tunnus: 0170843-0 Harjukatu 2, 74701 Kiuruvesi

Pielaveden kunta Y-tunnus: 0172446-5 Puustellintie 18, 72401 Pielavesi

Sonkajärven kunta Y-tunnus: 9090160-2 Lepokankaantie 2, 74300 Sonkajärvi

Vieremän kunta Y-tunnus: 0173835-7 Myllyjärventie 1, 74200 Vieremä

Iisalmen ja Kiuruveden kaupungit, Pielaveden, Sonkajärven ja Vieremän kunnat sopivat kuntien yhteistyön järjestämisestä Ylä-Savon alueen maahan muuttaneiden ohjaus- ja neuvontapalvelujen osalta.

Edellä mainitut kunnat ovat tehneet yhteistyötä maahan muuttaneiden ohjaukseen ja neuvontaan liittyvissä toimenpiteissä vuodesta 2008 saakka ja ovat osallisina Ylä-Savon kuntien yhteisessä kotouttamisohjelmassa.

Maahanmuuttotyön ohjaus- ja neuvontapalveluita tarjotaan ”Laki kotoutumisen edistämisestä perusteella, Finlex 681/2023”

”Tätä lakia sovelletaan henkilöön, jolla on ulkomaalaislaissa (301/2004) tarkoitettu voimassa oleva oleskelulupa Suomessa. Lakia sovelletaan myös henkilöön, jonka oleskeluoikeus on rekisteröity tai jolle on myönnetty oleskelukortti ulkomaalaislain mukaisesti sekä sovelletaan myös Suomen kansalaiseen, joka on kansainvälistä suojelua hakevan vastaanotosta sekä ihmiskaupan uhrin tunnistamisesta ja auttamisesta annetun lain (746/2011) 3 §:n 7 kohdassa tarkoitettu ihmiskaupan uhri.

Lisäksi ohjaus- ja neuvontapalveluita tarjotaan perheenyhdistämisissä, alaikäiselle joka on tullut Suomeen alaikäisenä ilman huoltajaa, jolle on myönnetty ulkomaalaislain 110 §:ssä tarkoitettu oleskelulupa ja jolla on kotikuntalain mukainen kotikunta tai alaikäiseen, joka on Suomeen tultuaan jäänyt ilman huoltajaa ja jolle on myönnetty oleskelulupa hänen haettuaan alaikäisenä kansainvälistä suojelua sekä heille, joille on myönnetty ulkomaalaislain 110 §:ssä tarkoitettu oleskelulupa ja jolla on kotikuntalain mukainen kotikunta;

Palvelua tarjotaan vasta maahan muuttaneiden lisäksi myös maassa jo pidempään asuneille. Jos palvelua halutaan tarjota tämän lain piiriin kuulumattomille maahan muuttajille, siitä neuvotellaan kuntien kesken erikseen.

Tämä sopimus tehdään koska aikaisemmat sopimukset päättyvät 31.12.2024. ( Aiempi sopimus kirjattu 2022, joka korvasi Ylä-Savon alueen yhteistyösopimuksen maahanmuuttoneuvonnasta Iisalmen, Kiuruveden, Lapinlahden, Sonkajärven, Vieremän, Pielaveden ja Keiteleen kesken, sekä erillisen kiintiöpakolaisia ja oleskeluluvan saaneita turvapaikanhakijoita koskevan sopimuksen Iisalmen, Lapinlahden, Sonkajärven ja Vieremän kesken. )

## **YHTEISTYÖORGANISAATIO**

Kuntien yhteistoimintaa suunnittelee ja koordinoi Iisalmen kaupungin kansainvälisyyspalvelut. Tätä toimintaa tukee kuntien yhteinen maahanmuuttotyön neuvottelukunta, jonka muodostavat jokaisen yhteistyökunnan edustaja sekä edustajat muista keskeisistä sidosryhmistä. Neuvottelukunnalla ei ole työnjohdollisia oikeuksia eikä se ole juridisesti vastuussa palvelujen tuottamisesta. Tietojen luovuttamisessa kansainvälisten palveluiden sekä neuvottelukunnan välillä noudetaan voimassa olevaa tietosuojalainsäädäntöä.

Neuvottelukunnan tehtävät ovat:

- Ylä-Savon yhteisen kotouttamisohjelman päivittäminen valtuustokausittain
- Maahanmuuttoon liittyvistä asioista, toiminnasta, palveluista yms. tiedottaminen
- Maahanmuuttoneuvonnan yhteistyöverkostona toimiminen
- Kuntien työntekijöiden monikulttuurisuuskoulutusten koordinointi ja valvonta
- Kulttuurienvälisen vuoropuhelun ja hyvien etnisten suhteiden edistäminen Ylä-Savossa
- Kuntien, eri viranomaisten ja yhteistyötahojen vuoropuhelun sekä yhteistyöverkostojen edistäminen

Neuvottelukunta valitsee keskuudestaan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan, jotka valitaan neljän vuoden välein, sekä nimeää sihteerin.

Sopimuskunnat valitsevat kukin yhden jäsenen neuvottelukuntaan. Muilla yhteistyöviranomaisilla on mahdollisuus nimetä edustajansa neuvottelukuntaan. Neuvottelukunta voi kutsua kokouksiinsa pysyviä tai tilapäisiä asiantuntijoita.

Neuvottelukunta kokoontuu puheenjohtajan kutsusta, yhteistyössä neuvottelukunnan sihteerin kanssa, tarpeen mukaan noin 4kertaa vuodessa. Lisäksi kussakin kunnassa voi toimia harkinnan varaisesti kunnan oma maahanmuuttoasioiden työryhmä, ja tarpeen mukaan kuntien yhteisiä toimialakohtaisia työryhmiä. Neuvottelukunnan toimintaan sovelletaan lisälmen kaupungin hallintosääntöä soveltuvin osin.

Lisälmen kaupungin kansainvälisyyspalveluissa työskentelee maahanmuuttotyössä vakinaisina työntekijöinä neljä henkilöä (3,5htv). Työllisyys- ja kansainvälisyyspäällikkö vastaa hallinnollisista asioista, kaksi pakolaisten palveluohjaajaa vastaavat kiintiöpakolaisten ja oleskeluluvan saaneiden turvapaikanhakijoiden kotoutumisen edistämisestä, sekä maahanmuuttotyön asiantuntija, jonka asiakkaina ovat pääasiallisesti Suomeen työn, opiskelun tai perhesiteen perusteella tulleet. Mahdollisissa henkilöstöresurssin muutoksissa kuullaan sopimuskumppaneita etukäteen.

## MUUT MAAHANMUUTTOTYÖHÖN LIITTYVÄT TEHTÄVÄT

Palveluiden kilpailuttaminen ja sopimukset Maahan muuttaneiden ohjaukseen ja neuvontaan liittyvien palvelujen, kuten esimerkiksi tulkkauspalvelujen kilpailuttamisesta, vastaa lisälmen kaupunki.

Palvelusopimukset tehdään kunnittain yhteisellä sopimuksella, kuitenkin niin, että laskutus kohdistuu suoraan kuhunkin kuntaan. Poikkeuksena työllisyysalueen työnhakija-asiakkaat, silloin kun palvelu kohdistuu työnhakija-asiakkaisiin, niin heidän tulkkauskulut kuuluvat työllisyysalueen palveluihin ja lasku näistä tulkkauksista tulee työllisyysalueelle. Samoin poikkeuksen luovat yhteistoimintasopimuksen mukaisen palvelun tuottamisen tulkkipalvelut. Silloin kun tulkki tilataan lisälmen kansainvälisyyspalveluiden työntekijän työtehtävää varten, niin tulkkipalkat sisällytetään tähän yhteistoimintasopimukseen ja niistä ei tule erikseen laskua kuntiin.

Mikäli toiminta muuttuu tai laajenee, muutoksista neuvotellaan erikseen sopimuskumppaneiden kanssa.

## Kustannukset yhteistyöstä

Kukin kunta huolehtii yhteistyöhön osallistuvien edustajiensa kustannusten korvaamisesta.

Kuntien yhteistoiminnasta aiheutuvat kustannukset jaetaan kahden periaatteen mukaisesti:

- Maahanmuuttoneuvonnan osalta kuntien kesken kussakin kunnassa asuvien ulkomaan kansalaisten määrän perusteella suhteessa ulkomaan kansalaisten kokonaismäärään yhteistyöalueella, uusimman saatavilla olevan virallisen tilaston mukaan.
- Pakolaistyön osalta kuntien kesken kussakin kunnassa asuvien pakolaisasiakkaiden määrän perusteella suhteessa pakolaisasiakkaiden kokonaismäärään yhteistyöalueella. Jos kunnassa ei asu kiintiöpakolaisia tai oleskeluluvan saaneita turvapaikanhakijoita, ei kustannuksia kerry.

Pakolaistyön asiakkaiksi lasketaan ne pakolaiset, joista ko. kunnalla on vastaanottosopimus ELY-keskuksen kanssa.

- Kuntien osuudet laskutetaan puolivuositain kaikkien kertyneiden kustannusten osalta, tarkastelupäivämäärät 30.6. ja 31.12. Tämä pitää sisällään kaikki Maahanmuuttoneuvonta-kustannuspaikalle kirjattavat kulut, kuten henkilöstökulut, aineet, tarvikkeet ja tavarat, muut toimintakulut kirjanpidon mukaan. Kilometrikulut laskutetaan aiheuttamisperusteen mukaisesti. Laskutuksessa eritellään kuntakohtaiset osuudet ja sopimusosapuolilla on halutessaan mahdollisuus tutustua kustannuspaikalle kirjattuihin kuluihin.
- Pakolaisten osalta kukin kunta seuraa itsenäisesti KEHA-keskuksen kunnille maksamia laskennallisia korvauksia, maksaminen tapahtuu automaattisesti kuukausittain ilman erillisiä hakemuksia. Korvauksia maksetaan sisäasianministeriön ”Ohje kotoutumisen edistämisestä koskevan lain (1386/2010) mukaisten kustannusten korvaamisesta kunnille” mukaisesti. Kunnat huolehtivat myös kuntakorvauksista koskevista mahdollisista oikaisuvaatimuksista itsenäisesti KEHA- keskuksen kanssa.
- Muut mahdolliset kustannukset jaetaan aiheuttamisperiaatteen mukaisesti.

## **Tiedottaminen ja yhteistoiminta**

Yleisestä tiedottamisesta vastaa lisälmen kaupunki. Kukin kunta vastaa tiedottamisesta kunnan asukkaille ja luottamushenkilöille, palveluja tuottaville tahoille, järjestöille, seurakunnille jne. tiedotusvälineiden sekä kuntalaistilaisuuksien kautta. Päävastuu yhteistoiminnasta asiakkaiden osalta Maahanmuuttoviraston, ELY-keskuksen, TE -toimiston, oppilaitosten ja sidosryhmien kanssa on lisälmen kaupungilla. Mikäli kuntien välisessä yhteistoiminnassa tapahtuu joitakin muutoksia, niistä tiedotetaan erikseen.

## **SOPIMUKSEN VOIMAANTULO**

Tämä sopimus tulee voimaan 1.1.2025 alkaen, kunhan kaikki osapuolet ovat sähköisesti allekirjoittaneet sen. Sopimus on voimassa toistaiseksi.

Jos sopimus halutaan irtisanoa, tulee se tehdä hyvissä ajoin, jotta muutokset voidaan ottaa huomioon talousarviossa. Sopimus irtisanoaan viimeistään elokuun loppuun mennessä, jolloin irtisanominen tulee voimaan seuraavan vuoden alusta.

Tätä sopimusta on tehty viisi (5) saman sisältöistä kappaletta, yksi kullekin sopijakunnalle.

## **SOPIMUKSEN LAAJENTAMINEN**

Mikäli nykyiset sopijakumppanit päättävät laajentaa yhteistyötä muiden kuntien kanssa, niin sopimuksen sisältö neuvotellaan uudestaan ja laaditaan uusi sopimus. Yhteistyön laajentamisesta kuullaan sopijakumppaneita erikseen.

## **ERIMIELISYYKSIEN RATKAISEMINEN**

Erimielisyydet ratkaistaan ensisijaisesti sopimusosapuolien välisin neuvotteluin. Mikäli näissä neuvotteluissa ei päästä sopimukseen, sopimusriita ratkaistaan Pohjois-Savon käräjäoikeudessa.

### **Kuntien välinen yhteistoimintasopimus**

Kunnan on huolehdittava maahanmuuttajien ja kotoutuja-asiakkaiden yleisestä ohjauksesta ja neuvonnasta. Kunta vastaa siitä, että sen alueella on tarvetta vastaavasti toimipisteitä tai palveluita, joissa maahanmuuttaja voi saada henkilökohtaista ohjausta ja neuvontaa riippumatta maahanmuuton syystä ja maassaolon kestosta. Ohjausta ja neuvontaa voi toteuttaa kunta tai palveluntuottaja. Ylä-Savossa tämä ohjaus ja neuvonta tehdään tämän allekirjoitetun sopimuksen mukaisesti.

### **Kuntien yhteistyösopimukseen liittyvän maahanmuuttoneuvonnan tehtävät**

- välittää tietoa ja neuvoo oikean viranomaisen tai muun tahon luo esim. lupa-asioissa sekä sosiaaliturvaan, opiskeluun, työnhakuun liittyvissä asioissa.
- avustaa lomakkeiden täyttämässä ja muihin asianmukaisiin palveluihin ohjautumisessa niiltä osin kuin se on mahdollista. Esimerkiksi Kelan asioinnissa kannattaa suoraan hyödyntää Kelan osaamista ja pyytää sieltä tulkattu asiakaspalveluaika, koska kansainvälisyyspalveluilla ei ole toimivaltaa Kelan päätöksiin.
- tekee lain mukaisia kunnan alkukartoituksia Ylä-Savon maahanmuuttajille ja osallistuu pyydettyä kotoutumissuunnitelmien laadintaan kuntien kanssa.
- toimii viranomaisten sekä paikallisten yrittäjien tukena ja asiantuntijana maahanmuuttoasioissa.
- välittää maahanmuuttajille ajantasaista tietoa kotoutumiseen liittyvissä asioissa
- toimii yhteistyössä alueen viranomaisten kanssa

### **Pakolaisten palveluohjaajien tehtävät (jos kunnassa on pakolaisia tai turvapaikan hakeneita)**

- kiintiöpakolaisten sekä kuntapaikoille saapuvien oleskeluluvan saaneiden turvapaikanhakijoiden vastaanotto ja siihen liittyvät valmistelut
- matalan kynnyksen neuvontaa pakolaisille ja pakolaisstatuksen saaneille turvapaikan hakijoille, sekä arkielämän ohjausta
- toimia yhteistyössä Kelan, sosiaalitoimen, poliisin sekä muiden viranomaisten kanssa pakolaisasioissa
- kiintiöpakolaisten alkukartoituksen ja kotoutumiskoulutuksen koordinointi yhdessä työllisyysviranomaisen kanssa
- yhteistyö koulujen ja päiväkotien kanssa pakolaisasioissa
- yhteistyö alueella toimivien järjestöjen ja seurojen kanssa pakolaistyössä (mm. SPR, seurakunnat, liikuntaseurat)

### **Kuntien vastuu, sopimuksen ulkopuolella:**

Asuntoon, lasten päivähoitoon ja kouluun liittyvissä asioissa sekä muissa kuntien peruspalveluiden tehtävissä ohjataan asiakas tai kysymykset kunnan nimeämälle työntekijälle, jolla tieto kunnan palveluista.

Laki kotoutumisen edistämisen mukaisesti kunta vastaa siitä, että kotoutumisohjelmaan sisältyvät ja muut

kunnan järjestämisvastuulla olevat kotoutumista edistävät palvelut järjestetään sisällöltään ja laajuudeltaan sellaisina kuin kunnassa on tarvetta. Kunta vastaa myös siitä, että kotoutumishjelmasta ja muista palveluista muodostuu johdonmukainen ja tarpeita vastaava palvelukokonaisuus kuntalaisille.

Kuntien on huolehdittava työvoiman ulkopuolisen asiakkaan kotoutumisen palvelutarpeen arvioinnista ja työvoiman ulkopuolisen asiakkaan kotoutumissuunnitelman laatimisesta. Näihin tapaamisiin voi työpariksi pyytää maahanmuuttotyön asiantuntijan. Jos lisälmen kaupungin viranhaltija tekee kunnan vastuulla olevan palvelutarpeenarvioinnin ja siihen liittyvän kotoutumissuunnitelman, niin työn kokonaiskustannus on 250€, joka on erikseen myytävää palvelua. (Hinta on kokonaishinta sisältäen kilometrikulut, tulkin ja työntekijän työajan. Laskutus tapahtuu puolivuositain toteuman mukaisesti). Nämä työvoiman ulkopuolella olevien palvelutarpeen arvoinnit ja kotoutumissuunnitelmat tapahtuvat aina kunnan pyynnöstä eli kunta välittää tiedon palvelutarpeesta lisälmen kansainvälisyyspalveluille.

Kuntien vastuulla on myös monikielinen yhteiskuntaorientaation järjestäminen työvoiman ulkopuolisen kotoutuja-asiakkaan palveluna. Kunta vastaa, että kotoutumiskoulutusta on työvoiman ulkopuolisen kotoutuja-asiakkaan tarvetta vastaavasti.

### **Ylä-Savon Työllisyysalueen vastuut, sopimuksen ulkopuolella:**

Työvoimaviranomainen vastaa kotoutumishjelmaan sisältyvien palveluiden järjestämisestä työnhakijana olevalle maahanmuuttajalle ja kotoutuja-asiakkaalle. Alueella työllisyysviranomaisena toimii Ylä-Savon työllisyys- ja yrityspalvelulautakunta, joka toimii lisälmen kaupungin organisaatiossa. Se vastaa omalta osaltaan maahanmuuttajapalveluiden tuottamisesta työnhakija-asiakkaille.

Ylä-Savon työllisyysalueella toimii 2 koto- asiantuntijaa, joilla on asiakkaat jaettu seuraavasti: lisälmi, Kiuruvesi, Pielavesi ja lisälmi, Sonkajärvi ja Vieremä. Ne maahanmuuttajat, joiden kotoaika on päättynyt ja asiantuntijakieli on suomi ohjautuvat työllisyysalueen asiakaspalvelun asiantuntijoille ja saavat samanlaista palvelua kuin kantaväestökin.

Työttömien työnhakijoiden kotoutumisen palvelutarpeen arviointi tehdään työllisyysalueen viranomaisen toimesta. Yleensä prosessin alkuvaiheessa on mukana myös kansainvälisyyspalveluiden tai kunnan työllistämispalveluiden työntekijä. Työttömälle työnhakijalle laaditaan kotoutumissuunnitelma, jossa sovitaan tehtävät mitä kuuluu työnhakijalle esim. osallistuminen koto- koulutuksiin. Kotoutumiskoulutukseen kuuluu monikielinen yhteiskuntaorientaatio.